

Ключові слова: трудові права суддів, правовідносини із судьями, судова система України, міжнародно-правові норми, виникнення трудових правовідносин, трудові та соціальні права.

Резюме

Кочкова А.В., Дей М.А. Влияние международно-правовых стандартов в сфере защиты трудовых прав судей и евроинтеграции Украины на реформирование национального законодательства по вопросам трудовых правоотношений с судьями.

В статье раскрываются особенности влияния международно-правовых норм и стандартов Совета Европы и ЕС в вопросе обеспечения трудовых прав судей и урегулирования вопроса возникновения правоотношений с судьями. Проанализированы положения Закона Украины «О судостроительстве и статусе судей» 2016 года. Рассмотрены взаимоотношения Украины и ЕС в аспекте правосудия и реформирования судебной системы в соответствии с Соглашением об ассоциации и влияние такого сотрудничества на законодательство Украины. В статье проведено сравнение соответствия законодательства Украины международно-правовым нормам. Кроме того, автором предложены изменения, которые необходимо внести в законодательство Украины с тем, чтобы обеспечить защиту трудовых прав судей и повысить эффективность судебной системы Украины.

Ключевые слова: трудовые права судей, правоотношения с судьями, судебная система Украины, международно-правовые нормы, возникновение трудовых правоотношений, трудовые и социальные права.

Summary

Anna Kochkova, Maryna Dei. Influence of International Law Standards in the Field of Judges Labor Protection and European Integration on the Reform of National Law.

The legal regulation of the work of judges is important at the international level, confirming the huge number of international legal acts regulating this issue. A number of important documents have been adopted at the regional level, namely under the auspices of the Council of Europe and the EU.

The provisions of the Law of Ukraine “On Judiciary and Status of Judges” of 2016 are analyzed. The relations between Ukraine and the EU in the aspect of justice and judicial reform in accordance with the Association Agreement and the impact of such cooperation on the legislation of Ukraine are considered. We can argue for the unconditional influence of the rules of international law on the updated Law of 2016 in the context of a clear definition of the criteria for the selection of candidates for the post of judge.

The article reveals the peculiarities of the influence of the international legal norms and standards of the Council of Europe and the EU in the matter of securing the labor rights of judges and regulating the issue of legal relations with judges. The article compares the compliance of Ukrainian legislation with international legal standards. In addition, the author proposes changes that need to be made to the legislation of Ukraine in order to ensure the protection of the labor rights of judges and increase the efficiency of the judicial system of Ukraine.

Having considered violations of labor rights and court decisions on these issues, as well as norms of international law and legislation of European countries, the author proposes to introduce a number of important changes in Ukrainian laws. In particular, it is advisable to make changes to regulate the housing issue of judges by the selection of criteria that are put forward to a candidate for judicial office, recruitment procedures and grounds for dismissal of a judge for professional unfitness. Thus, all relevant changes will not only make adjustments to ensure the labor rights of judges and their protection to international law, but will also serve as additional grounds for maintaining the impartiality and efficiency of the judicial system in Ukraine.

Key words: labor rights of judges, legal relations with judges, judicial system of Ukraine, international legal norms, emergence of labor legal relations, labor and social rights.

DOI: 10.36695/2219-5521.1.2020.71

УДК 341.9.019:082

Н.В. ЛІННИК

*Наталія Василівна Лінник, кандидат юридичних наук, доцент Київського університету права НАН України, завідувач відділення «Право» Коледжу ПДАТУ**

ORCID: 0000-0003-0705-2922

ПРАВА ЛЮДИНИ ПОЧИНАЮТЬСЯ З ПРАВ ДИТИНИ

Постановка проблеми. Понад 70 років тому, 10 грудня 1948 р., Генеральною Асамблеєю ООН було схвалено Загальну декларацію прав людини. Цей документ є одним із найважливіших документів ХХ ст. і залишається таким для ХХІ століття. Загальна декларація прав людини і на сьогодні є нормативним мірилом, яке претендує на загальну всесвітню значущість і яке вже не можна ігнорувати.

У кожній державі, в кожному суспільстві найбільшою цінністю є діти, майбутнє держави й суспільства. Тому ця категорія осіб повинна перебувати під особливим захистом як державних, так і громадянських структур.

Люди у віці до 18 років згідно з міжнародно-правовими критеріями є неповнолітніми і тому належать до «дітей» (Декларація прав дитини 1959 р., Конвенція ООН про права дитини 1989 р.).

© Н.В. Лінник, 2020

* *Natalia Linnik, Ph.D. in Law, Associate Professor of Kyiv University of Law of the NAS of Ukraine, Head of the Law Department of the PDATU College*

Для цієї категорії суб'єктів зміст значної частини основних прав людини нічим не відрізняється від прав повнолітніх осіб. Інша ж група таких прав певним чином специфікується, конкретизується щодо змісту. Крім того, дітям належать ще й особливі, додаткові можливості, зафіксовані зазначеною Конвенцією про права дитини.

Гарантії прав можна класифікувати на міжнародні і внутрішньодержавні (національні). Спеціальним органом всесвітнього співтовариства зі спостереження і контролю за дотриманням прав дитини, закріплених у згаданій Конвенції, є Комітет ООН з прав дитини. В Україні існує інститут Уповноваженого Президента України з прав дитини.

Для забезпечення гарантій прав людини взагалі й дитини зокрема розроблено певний механізм захисту прав. Це система нормативних (насамперед, матеріально-правових), процесуальних та інституціональних форм і способів захисту прав (М. Орзіх). Нормативна частина представлена законодавством, інституціональна частина – державні інституції – використовуючи властиві їм компетенцію і спеціальні засоби, додають дієвість усім частинам механізму.

В Україні завдяки впровадженню міжнародних стандартів відбуваються позитивні зміни: захист прав дітей стає загальнодержавною політикою і справою, послідовно формується цілісна система.

Щодо цього в Україні за роки незалежності здійснюється значна робота, використовуючи при цьому й зарубіжний досвід. Однак проблема захисту прав дітей не втрачає своєї актуальності. І знову ж Україні доцільно було б й надалі вивчати та використовувати зарубіжний досвід щодо застосування інституціональних форм і способів захисту прав дітей. Зокрема, досвід свідчить, що важливе місце у формуванні таких форм належить інституту омбудсмана.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останніми роками зазначеним питанням було присвячено низку публікацій таких вчених, як: О. Боднарчук, В. Говоров, А. Декал, В. Довбиш, К. Закоморна, В. Закрицька, Н. Ковалко, Н. Коломоєць, Н. Крестовська, О. Кушніренко, Б. Левківський, О. Марцеляк, Н. Назарук, І. Недов, Р. Опацький, Є. Решетник, І. Сіра, О. Скакун, М. Чекульченко, О. Шульц та інші, в яких ці питання безпосередньо чи побічно зачіпалися. Головна увага в цих працях приділяється визначенню та обґрунтуванню місця омбудсмана з прав дитини в системі захисту дітей, їх функцій, окремих форм роботи, враховуючи у тому числі й зарубіжний досвід.

Формулювання мети статті. Метою даної статті є аналіз національного та зарубіжного досвіду функціонування інституту омбудсмана з прав дитини. У статті розглянуто передумови та особливості створення інституту омбудсмана з прав дитини в Україні та проблеми його сучасного функціонування.

Виклад основного матеріалу. Термін «омбудсман», «омбудсен» (швед. ombudsman, від ombudo – представник) тлумачиться як посадова особа (представник), яка контролює діяльність органів виконавчої влади у сфері дотримання прав людини.

Інститут омбудсмана отримав законодавче і громадське визнання в країнах з різними формами правління: конституційних монархія, президентських і парламентських республіках. Він успішно функціонує в державах, які належать до різних правових систем (англосаксонського й континентального права).

Нині в багатьох країнах досить поширена практика введення спеціалізованих омбудсманів, які здійснюють свою діяльність в інтересах специфічних груп, що потребують додаткового захисту.

Інститут омбудсмана є ключовим інститутом демократичного суспільства, завдяки своєму особливому статусу, широким повноваженнями у сфері прав людини він активно впливає на динаміку формування демократичної, правової держави, допомагає становленню в ній громадянського суспільства і робить все для належного дотримання прав людини органами державної влади та їх посадовими особами.

Омбудсмани з прав дитини з'явилися порівняно недавно. Цьому сприяла Декларація з прав дитини 1959 р., а також інші зусилля ООН у цій сфері. Необхідність появи такого омбудсмана пояснюється такими причинами:

1. Діти в силу особливостей психічного й фізичного розвитку вимагають особливого підходу.
2. Вони самостійно не можуть захистити свої права та законні інтереси.

Звідси, омбудсман з прав дітей повинен стежити за додержанням прав дітей, добиватися справедливого ставлення до дітей, а також сприяти визнанню за дітьми тих прав, які ще не отримали юридичної регламентації.

На початку 90-х р.р. ХХ ст. Дитячий фонд ООН (далі – ЮНІСЕФ) розробив концепцію запровадження омбудсмана у справах дітей в усіх країнах та запропонував термін «незалежні інституції із захисту прав дітей». Відповідно до цієї концепції захист прав дітей в країні найкращим чином може здійснювати незалежна установа, діяльність якої зосереджена на задоволенні потреб та інтересів дітей. Така установа має діяти незалежно, тобто перебувати поза суб'єктивним впливом державних органів чи посадових осіб. Вона має бути захищена від посягань та блокувань її роботи.

Комітет ООН з прав дитини, який є міжнародним органом нагляду за дотриманням Конвенції ООН про права дитини, 1989 р. у 2002 р. видав документ «Роль незалежних національних правозахисних інституцій у справі захисту та заохочення прав дитини».

Робота такої інституції, як дитячий омбудсмен, – це не просто контроль за дотриманням Конвенції ООН про права дитини, найголовнішим є розгляд скарг від дітей та захист їх у суді. Така система на сьогодні діє у понад 60 країнах світу. Це зовсім інша специфіка роботи, ніж робота омбудсмана з прав людини. У цій роботі основне – поставити перед собою завдання сформувати політику у сфері захисту прав дитини тісно співпрацюючи з відповідними міністерствами та відомствами.

Щоб краще уявити, яким має бути механізм захисту прав дитини, слід погодитися з думкою Т. Чепульченко, а саме: звернутися до аналізу зарубіжного законодавства та практики його застосування¹.

Низка країн на сьогодні заснувала інститут незалежних уповноважених (омбудсманів) або комісарів з прав дитини. Це свідчить не лише про зобов'язання країни забезпечувати дотримання прав дітей, а й про готовність нести відповідальність за виконання цього зобов'язання.

У світі сьогодні склалося чотири основні моделі омбудсмана з прав дітей. Це омбудсмани: засновані спеціальним актом парламенту; засновані відповідно до законодавства про охорону дитинства, зокрема про соціальний захист дітей; засновані в рамках державних органів; посади яких засновані на базі незалежних неурядових організацій і які працюють під їх егідою. Такий підхід знайшов, зокрема, висвітлення у працях О. Марцеляка.

Значну кількість відомств омбудсмана з прав дитини було утворено відповідно до закону. Першою країною, яка у 1981 р. згідно із актом парламенту «Про омбудсмана у справах дітей» створила цей інститут, стала Норвегія, тобто ще до прийняття Конвенції ООН про права дитини 1989 року. Тому ця країна є яскравим зразком дотримання та заохочення прав дітей. Зазначене відомство отримало широкі повноваження, відповідно до яких йому доручалося сприяти захисту й представляти інтереси дітей перед органами державної влади або керівництвом приватних компаній та організацій і спостерігати за умовами, в яких ростуть і розвиваються діти. Омбудсман надає консультативні та правозахисні послуги для дітей з усіх галузей права. Він має право доступу до всіх документів з усіх справ, що стосуються дітей і розглядаються органами державної влади, а також доступу до державних установ.

Подібне відомство омбудсмана було створено в Ісландії 1995 р. на підставі теж Закону. Перед омбудсманом поставлено завдання полегшувати долю дітей і наглядати за дотриманням їх інтересів, потреб і прав. Даний орган наділений повноваженнями розслідувати дії організацій або їх посадовців, що завдають шкоди правам, потребам та інтересам дітей. Омбудсман працює незалежно від виконавчої влади.

Яскраво демонструє, яким чином вирішується проблема захисту прав дітей, досвід Швеції. До кола обов'язків шведського омбудсмана входять, по суті, усі справи, що стосуються дітей і молоді. У своїй діяльності омбудсман спирається на Конвенцію ООН про права дитини. Кожна справа, що підлягає під регуляцію Конвенції, належить до компетенції омбудсмана з питань захисту дітей. Однак і ті випадки, що виходять за межі дії Конвенції, можуть також братися до уваги, якщо торкаються тих прав і кола інтересів, що їх контролює даний омбудсман.

Шведський омбудсман тісно співпрацює з іншими державними органами та установами, які займаються справами, що зачіпають інтереси дітей і молоді в різних сферах суспільного життя.

Як у вищезазначених країнах, так і в інших (наприклад, Колумбія), органи омбудсмана не залежать від виконавчої влади, їх повноваження визначаються парламентом, якому вони, у свою чергу, підзвітні. Тому вони є відносно вільними від політичного втручання.

Наступна, друга модель відомств омбудсмана – створення цього інституту через законодавство про соціальний захист дітей. Така модель набула поширення в таких країнах як: Австралія, Нова Зеландія та інших країнах Океанії.

Зокрема, у Новій Зеландії 1989 р. було створено Бюро Уповноваженого з прав дитини згідно з актом «Про дітей, молодь та сім'ю». Відповідно до цього акта відомство розглядає скарги дітей на порушення останнього, а також проводить спостереження (моніторинг) і оцінку його виконання. До повноважень зазначеного Уповноваженого входить як проведення розслідувань індивідуальних справ дітей, так і сприяння покращення умов їх життя, проведення досліджень та підвищення поінформованості суспільства про становлення дітей в країні.

За подібною моделлю створені і діють відомства омбудсмана в Австралії, в Австрії та інших країнах. Так, в Австрії прийнятий у 1989 р. Закон «Про захист інтересів молоді» передбачає створення системи представництв омбудсмана на місцях для консультування молоді до 18 років і надання допомоги в разі конфліктів з органами соціального забезпечення й освіти.

Третя модель – створення інституту омбудсмана в рамках вже існуючих державних органів. Такі відомства не мають законодавчо закріплених мандатів і повноважень. У ряді країн такі відомства створені урядом, при цьому омбудсмани перебувають у штаті державного органу й підзвітні йому. Ця модель притаманна таким державам, як Канада, Бельгія, Данія, Німеччина.

Цікавим є досвід Канади щодо діяльності Бюро омбудсмана. У цьому бюро в 1987 р. було введено посаду заступника омбудсмана у справах дітей та молоді. Обов'язками такого посадовця є: вивчення постанов уряду, які стосуються дітей, моніторинг за поширенням їх дій, підтримка зв'язків із регіональними та місцевими структурами, що працюють в інтересах дітей.

На думку В. Закриницької, своєрідним є досвід Данії щодо створення організацій, діяльність якої спрямована на захист прав дітей. Такою організацією є Національна Рада з прав дитини Данії. Така Рада була створена за резолюцією парламенту, але не на основі окремого закону. Рада почала функціонувати з 1995 р. як незалежний орган, що фінансується державою та підпорядковується Міністерству соціальної політики.

Четверта модель – омбудсмани, які створені незалежними урядовими організаціями. Як приклад можна назвати такі країни, як Фінляндія та Ізраїль. Так, у Фінляндії в 1981 р. Манергеймська Ліга дитинства створила службу Омбудсмана справ дітей. Омбудсман надає різні послуги. Але як нестатутна організація, омбудсман не має офіційного статусу – ні права вимагати оприлюднення документів, ні проводити розслідування за відсутності індивідуальної скарги від дитини. Водночас може направляти скарги омбудсману парламенту Фінляндії або Канцлеру з питань юстиції, а в разі надходження скарг про серйозні порушення – Європейській комісії з прав людини.

Крім вищезазначених моделей, є ще модель омбудсмана – колегіальна омбудсманівська служба. Така модель широке розповсюдження дістала на африканському континенті.

Розглянуті моделі – це один із підходів до визначення видів омбудсманів з прав дитини. Разом із тим, такий підхід не виключає заснування моделей дитячого омбудсмана й за іншими критеріями. Вони не суперечать один одному, а навпаки дають можливість побачити всю різноманітність існуючих форм захисту дітей та їх можливості. Так, у багатьох країнах одночасно з національним омбудсманом працюють і самостійні регіональні омбудсмани або функціонують територіальні органи (представники).

Діти, як одна з найбільш соціально уразливих верств населення, потребують всебічного захисту їхніх прав. Про це мають дбати як державні, так і недержавні інституції, адже стабільний розвиток будь-якої держави в майбутньому визначається становищем дітей на даний час (А. Дакал).

Дане питання є актуальним і для нашої країни. Як уже зазначалося, Указом Президента України від 11 серпня 2011 р. установлено, що здійснення Президентом України повноважень щодо забезпечення додержання конституційних прав дитини забезпечується Уповноваженим Президента України з прав дитини. Цим же Указом затверджено Положення про такого Уповноваженого. Указом Президента України від 1 вересня 2015 р. затверджено нову редакцію Положення.

Це є, звичайно, важливим досягненням України. Але треба наголосити на тому, що створений він був Указом Президента України, а не Верховною Радою України як Парламентом країни. На думку Є. Решетник, дана модель омбудсмана наявна у світовій практиці, але вона не відповідає вимогам як Комітету ООН з прав дитини, так і вимогам вступу до Європейської мережі омбудсманів з прав дитини і відповідно Паризьким принципам щодо статусу національних установ 1991 року². Створення омбудсмана з прав дитини при державно-владній структурі, від якої Уповноважений має захищати дітей, суттєво обмежує можливості виконання ним функцій і, відповідно, ця структура ніяк не може бути незалежною та незаангажованою, що є головним принципом створення інституту омбудсмана з прав дитини. Тому, як вважає Є. Решетник, потрібно зробити інститут Уповноваженого з прав дитини дійсно незалежним, використавши модель створення його при Парламенті (Верховній Раді України), прийнявши відповідний закон. Фінансування даного інституту має бути окремо передбачено Державним бюджетом України. Інститут омбудсмана з прав дитини повинен мати певні законодавчо закріплені повноваження та владу для здійснення дієвого моніторингу й захисту прав дітей.

Подібної позиції дотримуються й інші автори. Так, на думку Н. Ковалко, неототожнення дитячого омбудсмана з виконавчою владою, його незалежність від будь-якої з гілок влади в Україні, відмова від його інтеграції до вже існуючої системи є цілком виправданим кроком, оскільки в теорії дитячого омбудсмана розглядають як різновид інституту спеціалізованого омбудсмана, під яким розуміють незалежну авторитетну особу³.

До речі, у 2008 р. у Верховній Раді України перебував на розгляді проєкт Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав дитини», але, на жаль, він не був схвалений⁴.

Водночас є науковці, котрі з наведеною вище позицією не погоджуються. Так, на думку Б. Левківського, можна стверджувати, що в Україні було запроваджено модель, яка наближена до Германської моделі (Німеччина, Бельгія, Канада), однак має певні особливості. Зазначені особливості пов'язані з відсутністю прав дитячого омбудсмана оперативного та безпосереднього впливати на інших суб'єктів владних повноважень на будь-якій стадії розгляду цими суб'єктами питань, що прямо стосуються прав і законних інтересів дітей. Науковець пропонує з урахуванням вищезазначеного та з огляду на те, що дитячий омбудсман фактично інтегрований в систему державних органів, визначити місце Уповноваженого в системі юрисдикційного захисту суб'єктивних прав дитини як найвищого повноважного суб'єкта владних повноважень в частині захисту дітей.

Життя постійно пропонує нові механізми удосконалення способів захисту прав дітей, як у світі, у Європі, так і в Україні. Так, Радою Європи схвалена і виконується «Стратегія Ради Європи з прав дитини» (2016–2021)⁵. У Європі з 2006 р. існує і виконується програма «Будуємо Європу для дітей і разом із дітьми». В Україні на місцевому рівні діють дитячі омбудсмани, які обираються з числа учнів шкіл, ліцеїв, студентів – діти, які захищають дітей. Такі приклади є у Харкові, Вінниці та в інших містах.

У таких процесах активну і дієву роль повинна продовжувати захищати й держава. Як слушно заявляє Н. Коломоєць: «...дитина, яка залишається без уваги держави, не зможе в майбутньому забезпечити її розвиток. Тому мають бути вироблені дієві механізми забезпечення розвитку дитини як особистості та, зокрема, як соціальної одиниці суспільства, яка буде спроможна розбудовувати демократичну, соціальну, конкурентоспроможну державу»⁶.

Позитивним для України є затвердження постановою Кабінету Міністрів України від 6 червня 2018 р. № 491 Положення про освітнього омбудсмана⁷. Така інституція, як освітній омбудсмен, запрацювала в Україні з січня 2019 року. Цей новий механізм передбачає забезпечення права дитини на здобуття якісної та доступної освіти. Будемо сподіватись, що діти (учні, студенти) відчують, що до них ставляться як до особистостей, що їх спілкування з відповідними спеціалістами буде засноване на обопільній довірі та повазі.

Висновки. Підбиваючи підсумки, варто зазначити, що перед Україною передусім стоїть завдання належного виконання своїх міжнародно-правових зобов'язань у сфері захисту прав дітей, вироблення для цього надійних механізмів у своєму внутрішньому праві з урахуванням міжнародно-правових стандартів та досвіду іноземних держав.

Незважаючи на певну недосконалість у механізмі захисту прав дітей, Україна все ж зробила значний крок уперед у згаданому напрямі.

Сьогодні на порядку денному стоїть питання удосконалення системи юрисдикційного захисту прав дитини для того, щоб створити реальний дієвий механізм такого захисту. І на цьому шляху дуже корисним може стати вивчення та опрацювання досвіду зарубіжних країн щодо діяльності омбудсманів з прав дитини.

Позитивним є поява нового виду спеціалізованого омбудсмена – освітнього, який наділений повноваженнями розглядати скарги не тільки дітей й учнівської та студентської молоді, вирішувати студентські, методичні, академічні та інші непорозуміння й конфлікти в навчальному процесі, проводити роботу із суспільно-політичного та правового виховання тощо.

Водночас було б доцільним повернутись до розгляду у Верховній Раді України законопроекту «Про Уповноваженого з прав дитини в Україні». Схвалення такого документа на законодавчому рівні надасть можливість омбудсмену з прав дитини використовувати свої повноваження більш широко.

¹ Чепульченко Т.О. Омбудсман з питань захисту дітей: аналіз українського та зарубіжного досвіду. *Вісник НТУУ «КПІ»*. 2013. Вип. 4(20). С. 154–158 (Серія «Політологія. Соціологія. Право»).

² Решетник Є.М. Інститут Уповноваженого з прав дитини: історія та сучасність. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2013. Вип. 21. Ч. 2. Т. 1. С. 248–250 (Серія «Право»).

³ Ковалко Н.М. Щодо правового статусу Уповноваженого Президента України з прав дитини. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 2. С. 94–96.

⁴ Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав дитини: проект Закону України від 30 травня 2008 р. № 2580. URL: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc=2580&skl=7> (дата звернення: 22.01.2020).

⁵ Стратегія Ради Європи з прав дитини (2016–2021). URL: <http://lastrada.org.ua> (дата звернення 22.01.2020 р.)

⁶ Коломоєць Наталія. Повноваження освітнього омбудсмена у сфері захисту прав дітей. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 6. С. 173–176.

⁷ Деякі питання освітнього омбудсмена: постанова Кабінету Міністрів України від 06 червня 2018 р. № 491. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-osvitnogo-ombudsmena> (дата звернення: 22.01.2020).

Резюме

Линник Н.В. Права людини починаються з прав дитини.

Запровадження в Україні інституту омбудсмана у справах дітей є серйозним кроком в поліпшенні захисту прав дітей. Водночас трансформаційні процеси, що відбуваються сьогодні в українському соціумі, зумовлюють необхідність подальших досліджень щодо змісту і механізмів реалізації державної політики у сфері захисту прав дітей.

У статті розглянуто передумови та особливості створення інституту омбудсмана з прав дитини в Україні та проблеми його сучасного функціонування.

Ключові слова: права людини, права дитини, механізм захисту прав дитини, омбудсман, уповноважений з прав дитини, освітній омбудсман.

Резюме

Линник Н.В. Права человека начинаются с прав ребенка.

Введение в Украине института омбудсмана по делам детей является серьезным шагом в улучшении защиты прав детей. В то же время трансформационные процессы, происходящие сегодня в украинском социуме, обуславливают необходимость дальнейших исследований относительно содержания и механизмов реализации государственной политики в сфере защиты прав детей.

В статье рассмотрены предпосылки и особенности создания института омбудсмана по правам ребенка в Украине и проблемы его современного функционирования.

Ключевые слова: права человека, права ребенка, механизм защиты прав ребенка, омбудсмен, уполномоченный по правам ребенка, образовательный омбудсмен.

Summary

Natalia Linnik. Human rights begin with the rights of the child.

The state, with the help of legal norms and the use of power levers regulates social relations, establishes and maintains the necessary order in the country, but also obeys the society itself is called to serve it. The relationship between society and the state, its quality and level is determined in particular by the effectiveness of the policy in the field of children's rights protection.

At the same time, the role of the institution of the ombudsman (or the commissioner) in the affairs of children is undoubtedly extremely important. Children as one of the most socially vulnerable groups of the population need full protection of their rights.

The introduction of the Ombudsman's Office in Ukraine is a serious step in improving the protection of children's rights. At the same time the transformational processes that take place in the Ukrainian society today predetermine the need for further research on the content and mechanisms of implementation of state policy in the field of children's rights protection. To do this, it is necessary to conduct an analysis of the domestic and foreign experience of the functioning of the institution of the ombudsman for the rights of the child, which is the purpose of this article.

Therefore, the purpose of this article is to analyze the national and foreign experience of functioning of the Ombudsman Institute for the Rights of the Child. The article discusses the prerequisites and features of the establishment of the Ombudsman for Child Rights in Ukraine and the problems of its modern functioning. The models of construction of the Ombudsman Institute in foreign countries are analyzed: Germany, Finland, Canada, New Zealand, Austria, Sweden and Australia. The article also emphasizes the need to improve the system of jurisdictional protection of the rights of the child and the adoption of the Law on the Commissioner for the Rights of the Child in Ukraine.

Key words: human rights, rights of the child, mechanism of child rights protection, ombudsman, child rights commissioner, educational ombudsman.